

Тарас Шевченко: цікаві факти про життя та творчість

Тарас Шевченко став символом української культури, свободи та гідності, а його слово — зброєю та голосом поневоленого народу. За своє коротке життя він встиг залишити величезний слід в історії України: у літературі, живописі та боротьбі за незалежність. У цій статті ми розповімо вам цікаві факти про Шевченка — багатогранного, часом суперечливого, але завжди геніального.

Хто такий Тарас Шевченко?

Тарас Григорович Шевченко — український поет, художник та громадський діяч, чия творчість стала невід'ємною складовою української літератури та формування національної самосвідомості. Його доля — приклад неймовірної сили духу: почавши свій шлях з кріпацтва, з часом він став академіком Петербурзької академії мистецтв, отримав визнання у найвищих культурних колах, але завжди залишався вірним своїй батьківщині.

Тарас Шевченко: справжнє ім'я та етнічне походження

Справжнє ім'я поета — Тарас Григорович Шевченко, він не мав псевдоніму. Він народився 9 березня 1814 року в селі Моринці на Київщині (тепер це Черкаська область). За походженням він — українець із родини кріпаків.

Сім'я Тараса Шевченка

Батьки поета — Григорій Іванович та Катерина Якимівна — були простими, але працьовитими людьми. У родині Шевченків було шестеро дітей, і Тарас був третім. Коли хлопчику було дев'ять років, померла його мати, а через декілька років він втратив і батька. Рано осиротівши, Тарас пізнав важку селянську працю й жорстокість панщини. Саме цей досвід згодом став джерелом його глибокого співчуття до простих людей, про що він часто

згадував у своїх роботах.

Особисте життя Шевченка

Попри популярність і визнання, Тарас Шевченко так і не створив сім'ї. Протягом життя поет неодноразово закохувався: у служницю Оксану Коваленко з дитячих років, у художницю Варвару Рєпніну, у юну кріпачку Ликеру Полусмакову, якій навіть пропонував шлюб. Проте всі ці історії не завершилися хепі-ендом.

Шевченко мріяв про сімейне щастя й просте життя на рідній землі, але доля дарувала йому інший шлях — шлях поета-борця. Його любовні переживання перетворилися на щемливі поезії, сповнені ніжності, самотності та віри у щире кохання.

Коротка біографія Тараса Шевченка

Біографія Тараса Шевченка — це історія людини, яка пройшла шлях від кріпака до символу національної свободи. Кожен етап його життя був сповнений випробувань, але жодне з них не зламало його віру в силу слова, мистецтво та свій народ.

Дитинство та юність

Дитинство поета минуло в злиднях і тяжкій праці. Та, попри всі труднощі, хлопчик мав неабиякий потяг до малювання й читання. Він змалечку мріяв навчитися грамоти та читав усе, що траплялося під руку, а також потай малював вуглиною на стінах. Саме це прагнення до знань згодом визначило його долю.

Після смерті батьків Тарас наймався пастухом, служив у різних селян і зрештою потрапив у двір пана Енгельгардта, який забрав його до себе в Петербург. Там юний Шевченко став «хатнім козачком», але навіть у такому становищі він не полишив творчості.

Викуп з кріпацтва

У Петербурзі Шевченко познайомився з людьми, які відіграли вирішальну роль у його долі — художниками Карлом Брюлловим та Іваном Сошенком, а також поетом Василем Жуковським. Вони були вражені талантом молодого кріпака й вирішили допомогти йому здобути свободу.

22 квітня 1838 року завдяки благодійному розіграшу портрета Жуковського, написаного Брюлловим, вони зібрали 2500 карбованців — саме стільки коштував викуп Шевченка. З того моменту Тарас став вільною людиною й отримав можливість навчатися в Імператорській академії мистецтв.

Період навчання став одним із найщасливіших у його житті. Він багато малював, писав вірші, знайомився з відомими митцями, мріяв про українське мистецтво й літературу, що пробудять національну свідомість народу.

Заслання та повернення

У 1847 році Шевченко вступив до Кирило-Мефодіївського братства — таємного товариства, що виступало за скасування кріпацтва й рівність народів. За це його заарештували, звинуватили в «антидержавній діяльності» й заслали солдатом до Оренбурзького краю.

Цар Микола I наклав особисту заборону: поетові заборонялося писати й малювати. Та навіть у цих нелюдських умовах Шевченко продовжував творити потайки. У засланні він написав глибоко філософські твори, в яких звучали мотиви самотності, туги за рідним краєм і віра в Україну.

Після десяти років заслання Шевченка звільнили, але його здоров'я було сильно підірване. Попри це, він не полишав творчості та громадської діяльності, повернувшись до Петербурга.

Останні роки життя

Повернувшись із заслання, Тарас Шевченко продовжив писати, малювати та спілкуватися з діячами української культури. Він мріяв оселитися на батьківщині, біля Дніпра, проте не встиг цього зробити.

Шевченко помер 10 березня 1861 року, на наступний день після свого 47-річчя. Спочатку його поховали у Петербурзі, а згодом, за заповітом, перевезли в Україну — на Чернечу гору поблизу Канева.

Так здійснилося його бажання — спочити «на Вкраїні милій», звідки видно широкий Дніпро, степи та кручі.

Творчість Тараса Шевченка

Тарас Шевченко був одночасно поетом, прозаїком, драматургом і живописцем. Його спадщина налічує приблизно 240 поетичних творів і понад 1000 художніх робіт.

Вірші

Першу поетичну збірку під назвою «Кобзар» Шевченко видав 1840 року. Вірші «Думи мої, думи мої», «Катерина», «Гайдамаки», «Сон» та багато інших стали не просто літературними шедеврами — вони перетворилися на народні пісні, які передавали з покоління в покоління.

У своїй поезії Шевченко підняв теми, які раніше замовчували: страждання селян, неволю, несправедливість і прагнення до свободи. Він умів простими словами говорити про найвищі речі — любов до Батьківщини, гідність та людяність.

Картини

Не менш важливе місце у творчості Шевченка посідало малярство. Він був професійним

художником, який навчався у видатного майстра Карла Брюллова в Петербурзькій академії

мистецтв.

Він писав портрети, пейзажі, побутові сцени та історичні композиції. Шевченко першим у тогочасному мистецтві звернув увагу на простих людей, селян, жінок, дітей. Його картини «Катерина», «Селянська родина», «Циганка-ворожка» зображують життя українців із теплотою й правдивістю, якої бракувало академічному мистецтву того часу.

Пам'ятники Тарасу Шевченку у світі

Постать Тараса Шевченка настільки знакова, що пам'ятники йому встановлені не лише в Україні, а й по всьому світу. Їх — понад 1000, і це робить Шевченка одним із найшанованіших поетів.

Найвідоміші пам'ятники стоять у Києві біля університету, який носить його ім'я, та в Каневі — біля місця поховання на Чернечій горі.

У світі скульптури Шевченка можна побачити у Вашингтоні, Парижі, Варшаві, Празі, Торонто, Буенос-Айресі, Тбілісі, Вільнюсі, Римі та багатьох інших містах.

А чи знали ви, що:

1. Тарас Шевченко був невисокого зросту – трохи більше 164 см.
2. У 1975 році один із кратерів на Меркурії був названий на честь Тараса Григоровича Шевченка.
3. 1384 – стільки пам'ятників Тарасові Шевченку встановлено в світі. З них в Україні налічується 1256 монументів, і ще 128 – в 35 країнах світу — Бразилії, США, Китаї тощо. Перший пам'ятник Тарасові Шевченку встановили в 1881 році в місті Форт-Шевченко.
4. Найменше в світі видання Кобзаря має розмір близько половини квадратного міліметра, що менше за макове зернятко. Створив його український майстер Микола Сядристий. Гортати сторінки збірки можна лише кінчиком загостреного волоска через їхній неймовірно крихітний розмір.
5. За життя Кобзаря більше цінували як художника, ніж як поета. Він був улюбленим учнем Карла Брюллова, а в 1860 році був удостоєний звання Академіка гравіювання від Імператорської Академії мистецтв за гравюру за картиною Рембрандта Притча про робітників на винограднику.
6. 500 м² – площа найбільшого портрета Кобзаря. Написаний він у Харкові на стіні 17-поверхового будинку за адресою проїзд Садовий, 30, і внесений до Книги рекордів України. Графіті малювали ночами протягом двох тижнів. У 2002 році на території невизнаної Придністровської Молдавської республіки з'явилася оновлена 50-рублева банкнота з портретом Тараса Шевченка на лицьовій стороні. Раніше в обігу тут були

купюри в 50 000 рублів із зображенням пам'ятника Тарасові Шевченку перед університетом в ТирасполіУ 2002 році на території невизнаної Придністровської Молдавської республіки з'явилася оновлена 50-рублева банкнота з портретом Тараса Шевченка на лицьовій стороні. Раніше в обігу тут були купюри в 50 000 рублів із зображенням пам'ятника Тарасові Шевченку перед університетом в ТирасполіОсновну освіту Кобзар отримував всього лише 2 роки в церковно-приходській школі. Багатьма знаннями поет зобов'язаний баронесі Софії Григорівні Енгельгардт, яка навчала його польської та французької мов, але основні знання мов Тарас отримав від лакеїв.

7. Поет завжди одягався досить модно, оскільки добре заробляв у Петербурзі, будучи успішним портретистом. У своєму щоденнику він писав про величезне задоволення від придбання гумового плаща-макінтоша за 100 рублів, що було значною сумою для того часу.
8. 2500 рублів – еквівалент 45 кілограмів срібла – саме стільки було витрачено на викуп поета з кріпацтва. Заробити таку фантастичну суму зміг Карл Брюллов, написавши портрет Василя Жуковського і продавши його на аукціоні. За деякими даними, частина грошей була надана імператорською сім'єю. 400 рублів виділила сама імператриця Олександра Федорівна і по 300 рублів – спадкоємець престолу Олександр II і княгиня Олена Павлівна.
9. 15 років – стільки поет провів в Україні за все життя. У 14 років він виїхав із України з поміщиком Енгельгардтом, якому прислужував із дитинства, і потім приїжджав в Україну лише погостювати.

Використані джерела:

[Тарас Шевченко: цікаві факти про життя та творчість](#)

[Факти про генія](#)